

УДК 378.147

**ДО ПИТАННЯ ПРО ПІДГОТОВКУ КАДРІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ
ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ»**

Яцишин А.В.

**Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України,
04060, м. Київ, вул. М.Берлінського, 9, aspirant_iitzn@mail.ru.**

Провідним чинником сучасної освітньої політики є забезпечення потреби різних галузей суспільства в кваліфікованих фахівцях, які володіють арсеналом засобів ІКТ, методів їх використання в навчально-виховному процесі, при проведенні наукових досліджень та управлінні системою освіти на її різних організаційних рівнях. Сьогодення висуває перед педагогічною наукою низку фундаментальних та прикладних наукових завдань, пов'язаних із дослідженням специфічних проблем створення і застосування ІКТ в освіті. Розв'язання цих проблем передусім передбачає підготовку відповідних наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації за новою спеціальністю 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті.

У 2009 р. затверджено паспорт нової спеціальності і внесено до переліку спеціальностей, за якими проводяться захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук і доктора наук, присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань. В Інституті інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України у 2010 р. відкрито аспірантуру, а у 2011 р. надано дозвіл на прийом до докторантури за цією спеціальністю.

Зазвичай в освітніх завданнях виокремлюють три основні групи: управлінські, навчальні та наукові. З огляду на це, інформаційно-комунікаційні технології в освіті можна теж умовно поділити на групи: ІКТ в управлінні, ІКТ в навчанні (або ІКТ-навчання), ІКТ для підтримки наукових досліджень [3, с. 17].

Тематика наукових досліджень Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України спрямована на розробку фундаментальних теоретико-методологічних і прикладних проблем створення та використання сучасних засобів навчання та інформаційних технологій в освіті. За тематичним планом на 2012 рік передбачено дослідження держбюджетних Науково-дослідних робіт (НДР): «Система психолого-педагогічних вимог до засобів інформаційно-комунікаційних технологій навчального призначення»; «Методологія інформатизації наукової і управлінської діяльності установ НАПН України на основі веб-технологій»; «Формування інформаційно-комунікаційних компетентностей учнів у контексті євроінтеграційних процесів в освіті»; «Методологія проектування мережі ресурсних центрів дистанційної освіти загальноосвітніх навчальних закладів»; «Модернізація шкільного навчального експерименту на основі Інтернет-орієнтованих педагогічних технологій»; «Система науково-організаційного і технологічного забезпечення розвитку мережі електронних бібліотек установ НАПН України» [1]. В межах цих НДР і виконуються дослідження аспірантів, докторантів і здобувачів Інституту. Серед теоретико-методологічних проблем особлива увага

приділяється питанням створення індустрії сучасних засобів навчання, вирішенню комплексу наукових проблем, пов'язаних з розвитком традиційних, комп'ютерно орієнтованих та інформаційних засобів, визначення їх педагогічних властивостей, методик комплексного використання в навчальному процесі.

Результати дисертаційних робіт публікуються у фахових виданнях, співзасновником яких є Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, а саме: «Інформаційні технології і засоби навчання» (електронне наукове фахове видання), «Комп'ютер у школі та сім'ї» (науково-методичний журнал НАПН України), та «Інформаційні технології в освіті» (збірник наукових праць Херсонського національного університету).

Захист дисертаційних робіт, підготовлених аспірантами, докторантами і здобувачами Інституту, здійснюється у спеціалізованій вченій раді Інституту, яка відкрита у 2010 р. з правом прийняття до розгляду та проведення захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) педагогічних наук за спеціальністю 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті.

Спеціальність 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті належить до галузі педагогічної науки, що досліджує теоретичні та методичні проблеми використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, психолого-педагогічного обґрунтування розробки цих технологій для забезпечення функціонування та розвитку освітніх систем. Напрями досліджень із цієї спеціальності визначаються класифікаційними ознаками. Їх наявність в об'єкті та предметі дисертаційного дослідження є обов'язковою умовою для цієї спеціальності [4, с. 159].

В Україні 2011 р. було проголошено «роком освіти та інформаційного суспільства», це було символічною, оскільки відбувся (14.06.2011 р.) захист першої дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидат педагогічних наук зі спеціальності 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті Колос К.Р. на тему «Система Moodle як засіб розвитку предметних компетентностей учителів інформатики в умовах дистанційної післядипломної освіти».

Теми дисертаційних робіт захищених в Інституті інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України у 2011 р. за спеціальністю 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті: Словак К. І. «Методика використання мобільних математичних середовищ у процесі навчання вищої математики студентів економічних спеціальностей»; Литвинова С.Г. «Методика використання технологій віртуального класу вчителем в організації індивідуального навчання учнів»; Рашевська Н.В. «Мобільні інформаційно-комунікаційні технології навчання вищої математики студентів вищих технічних навчальних закладів»; Колгатін О.Г. (докторська) «Теоретико-методичні засади проектування комп'ютерно орієнтованої системи педагогічної діагностики майбутніх учителів природничо-математичних спеціальностей».

Приклади тем досліджень аспірантів та здобувачів запланованих до виконання та захисту за спеціальністю 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні

технології в освіті: Головня О.С. «Методика застосування технологій віртуалізації у навчанні UNIX-подібних операційних систем бакалаврів інформатики», Прилуцька Н.С. «Методика використання електронних бібліотек у формуванні інформаційно-технологічних компетентностей майбутніх учителів математики», Білоус О.В. «Стандартизація інформаційно-комунікаційних компетентностей майбутніх учителів основної школи в країнах Європейського Союзу», Лупаренко Л.А. «Організаційно-педагогічні засади застосування електронних відкритих журнальних систем у педагогічних дослідженнях», Тукало С.М. «Організаційно-педагогічні засади впровадження в наукових установах електронного документообігу на платформі Sharepoint», Ткачук В.В. «Мобільні інформаційно-комунікаційні технології навчання інформативних дисциплін майбутніх інженерів-педагогів», Демяненко В.Б. «Мережні електронні майданчики як засіб активізації науково-дослідної діяльності учнів Малої академії наук України», Царенко В.О. «Вебінар орієнтовані платформи як засіб групової взаємодії старшокласників у процесі навчання інформатики» (можливі зміни в наведених формулюваннях).

Нині у вітчизняних університетах і наукових установах розпочата активна робота щодо підготовки за новою спеціальністю наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Низка нових тем докторських і кандидатських дисертацій вже розглянута Радою з координації наукових досліджень у галузі педагогіки та психології в Україні при НАПН України, певна кількість робіт перебувають на стадії підготовки обґрунтування або на розгляді вчених рад закладів та установ [3, с. 17].

Станом на 01 березня 2012 р. вже відкрито аспірантуру чи надано дозвіл на разовий прийом з означеної спеціальності у таких закладах: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України; Київський національний лінгвістичний університет; Київський університет імені Бориса Грінченка; Національний університет біоресурсів і природокористування України; Житомирський державний університет імені Івана Франка; Луганський національний університет; Херсонський національний університет; Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка.

Список використаних джерел

1. Веб-сайт Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України – дата доступу 05.04.2012 – Режим доступу: [http://www.ime.edu-ua.net/actual.html](http://www.ime.edu.ua.net/actual.html).

2. Паспорт спеціальності 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті // Бюлетень ВАК України. – 2010. – № 11. – С. 8-10.

3. Спірін О.М. Основні напрями і тематика дисертаційних досліджень з інформаційно-комунікаційних технологій в освіті / О.М. Спірін // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2011. – № 1 (89). – С. 15-18.

4. Спірін О.М. Сучасні напрями досліджень з інформаційно-комунікаційних технологій в галузі педагогічних наук / О.М. Спірін, А.В. Светлорусова // Інформаційні технології в освіті. – 2010. – № 8. – С. 158-161.